

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Institution: NaturErhvervstyrelsen

Sagsnr./ 2011-03048

Dato: 21. oktober 2011

Referat af 4. møde i Dialogforum afholdt den 10. oktober 2011

kl. 10 i NaturErhvervstyrelsen, Langelinie Allé

Deltagelse:

FVM, departementet:	Jakob Munkhøj Nielsen, Odma Johannesen, Kim Rægaard
NaturErhvervstyrelsen, Fiskerikontoret:	Formand Anders Munk Jensen, Mik Jensen, Pernille B. Jensen, Anja Gadgård Boye (referent)
Danmarks Fiskeriforening:	Henrik S. Lund, Allan Buch
Greenpeace:	Hanne Lyng Winter
Verdensnaturfonden, WWF:	Mette Blæsbjerg
Naturstyrelsen:	Lone Reersø Hansen
Danmarks Naturfredningsforening:	Bo Håkansson
DTU Aqua:	Jørgen Dalskov, Finn Larsen, Thomas Kirk Sørensen
Institut for Bioscience v/ Aarhus Universitet:	Signe Sveegaard
Danmarks Sportsfiskerforbund:	Kaare Manniche Ebert
Oceana:	Christina Abel
Dansk Fritidsfiskerforbund:	Arne Rusbjerg
Danske Fiskers P.O:	Kurt Madsen
Danmarks Pelagiske Producentorganisation	Esben Sveerdrup-Jensen

Dagsorden

1. Velkomst v/ Fiskeridirektoratet
2. Orientering om Natura 2000-planer v/Lone Reersø Hansen, NST
3. Status vedr. fiskeri og boblerev
4. Status vedr. fiskeri og marsvin
5. Orientering om NOVANA og SAMBAH projekterne v/Signe Sveegaard, Institut for Bioscience

6. Fiskeri vedr. fugle i relation til Natura 2000-områderne
7. Fødevareministeriets plan for prioritering af arbejdet med gennemførelsen af handleplanerne
8. Næste møde
9. Evt.

Referat

Ad 1. Velkomst v/ NaturErhvervstyrelsen

Anders Munk Jensen bød velkommen til det fjerde møde i Dialogforum. Den tidligere formand for Dialogforum Birgit Bolgann er gået på pension og Anders Munk Jensen er ny formand for Dialogforum. Anders Munk Jensen er tidligere direktør i Fiskeridirektoratet og nu vicedirektør i den nye styrelse i Fødevareministeriet, NaturErhvervstyrelsen, hvor han bl.a. har ansvaret for fiskeri.

Anders Munk Jensen orienterede kort om den igangværende organisering i Fødevareministeriet, hvor det tidligere Fiskeridirektorat er fusioneret med to andre styrelser, Direktoratet for FødevareErhverv og Plantedirektoratet, til NaturErhvervstyrelsen. Herefter var der en kort præsentationsrunde.

Anders Munk Jensen påpegede, at der er generel søgning til Dialogforum både fra nye organisationer men også fra allerede indmeldte organisationer, som ønsker flere repræsentanter i forummet. Formålet med Dialogforum er en dialog medlemmerne imellem omkring Natura 2000 og fiskeri. Det er derfor ikke gavnligt for dialogen, hvis medlemsantallet vokser kraftigt. Der blev henstillet til, at dette blev respekteret. Nye organisationer er selvfølgelig velkomne.

Én ny organisation var med til dagens møde – Oceana. Christina Abel præsenterede kort Oceana, som i januar 2011 åbnede deres kontor i København. Udover København har organisationen i Europa også kontor i Spanien. Oceana er ikke en medlemsbaseret organisation men får deres midler fra fonde.

Anders Munk Jensen nævnte, at der frem mod næste møde i Dialogforum vil blive set på kommissoriet, så det i højere grad favner de opgaver Natura 2000 forventer at medføre for fiskeriet og som skal drøftes i Dialogforum. Kommissoriet forventes præsenteret og drøftet med den nye Fødevareminister.

Ad 2. Orientering om Natura 2000-planer v/Lone Reersø Hansen, Naturstyrelsen

Lone Reersø Hansen orienterede om status for de marine Natura 2000-planer. Natura 2000-planerne har været i høring. Der er indkommet ca. 1700 høringssvar. Natura 2000-planerne skal tilrettes i henhold til de indkomne høringssvar. Dette arbejde er igangsat men ikke afsluttet.

Det tidligere Fiskeridirektorat har bidraget med fiskerioplysninger for alle de marine Natura 2000-områder, herunder bidraget med kort med VMS data for udvalgte Natura 2000-områder. De ekstra oplysninger om fiskeriaktiviteter vil indgå som bilag til de endelige Natura 2000-planerne.

Lone Reersø Hansen oplyste endvidere, at for vandplanerne har en række arbejdsgrupper behandlet de indkomne høringssvar og tilretning af vandplanerne som følge heraf.

Både vandplaner og Natura 2000-planerne skal forelægges for den nye Miljøminister.

Som noget nyt indgår marsvin i Miljøministeriets overvågningsprogram NOVANA. En række lytteposter blev udsat i foråret 2011 i Storebælt og skal registrere marsvinylde i ét år.

Miljøministeriet forventer en optælling af marsvin i de indre danske farvande i 2012/2013.

Optællingen forventes gennemført i samarbejde med Tyskland og Sverige. Marsvin er netop optalt i Nordsøen.

Lone Reersø Hansen fortalte til sidst kort om den kortlægning Naturstyrelsen har fået udført af marine naturtyper i Natura 2000-områder, primært i Kattegat. I alt er 18 områder detaljeret blevet kortlagt. Fokus har været på områder med rev og boblerev. Kortmaterialet vil være tilgængeligt primo 2012.

Ad 3. Status vedr. fiskeri og boblerev

Anja Boye orienterede om NaturErhvervstyrelsens arbejde med boblerev. Boblerev indgår i udpegningsgrundlaget i 8 Natura 2000-områder: Herthas Flak, Hirsholmene, Læsø Trindel, Nordre Rønner, Læsø Syd, Kims Top og Store Middelgrund alle i Kattegat samt Store Rev i Nordsøen.

NaturErhvervstyrelsen udleverede kortmateriale for boblerevene i Kattegat, hvorpå en bufferzone på 240 meter var angivet samt VMS data for garn og trawlfiskeri i 2010.

DTU Aqua oplyste, at beregning af bufferzonerne på nuværende tidspunkt sker ved en 6-dobling af den aktuelle vanddybde. Dermed sikres det, at trawlet ikke kommer i kontakt med selve boblerevene.

NaturErhvervstyrelsen oplyste, at i de tilfælde hvor rev og boblerev er i umiddelbar kontakt, arbejdes der med en samlet bufferzone. Som udgangspunkt skal alt trawlfiskeri forbydes i disse zoner. For de Natura 2000-områder, hvor boblerev og rev ikke er i direkte kontakt vil der blive udarbejdet forskellige bufferzoner, hvor fiskeri i vandsøjlen som udgangspunkt kan tillades i områder med rev, mens trawlfiskeri skal forbydes.

Danmarks Fiskeriforening spurgte ind til, hvorvidt der med sikkerhed var boblerev i de områder, som var angivet på de udleverede kort.

Hertil oplyste Naturstyrelsen at der netop nu er et arbejde i gang med at få verificeret data. Indtil andet kortdata er fremlagt for Kommissionen, skal det eksisterende kortdata anvendes. Konkret er der usikkerhed omkring boblerevene ved Kims Top.

NaturErhvervstyrelsen redegjorde herefter kort for den forventede proces med udarbejdelse af det endelige forvaltningsoplæg herunder om den kommende dialog med de svenske og tyske myndigheder omkring fælles forståelse af beskyttelsesbehovet samt diskussion af oplæg til forvaltningsforanstaltninger.

Anja Boye oplyste, at der i foråret blev afholdt møde med de svenske fiskerimyndigheder omkring Natura 2000 og beskyttelse af boblerev i Kattegat. På mødet præsenterede Danmark den valgte metode med bufferzoner, som blev positivt modtaget af Sverige. Sverige har endnu ikke igangsat deres arbejde med beskyttelse af boblerev i Kattegat. NaturErhvervstyrelsen forventer, at afholde endnu et møde med Sverige senere på året samt drøfte oplægget med Tyskland og Østersø RAC'en.

Danmarks Fiskeriforening opfordrede til, at bufferzonerne følger udpegninger og ikke udformes på baggrund af få enkelte punkter. Dermed mindskes områderne med forbud mod trawlfiskeri mest muligt.

Danmarks Naturfredningsforening spurgte til, om det er muligt at kontrollere så små områder, som boblerevene med bufferzoner er.

Hertil svarede NaturErhvervstyrelsen, at det er muligt. Der er flere metoder, som kan anvendes. Bl.a. kan områderne lægges ind i fiskernes og kontrollens systemer så man tydeligt kan se om man er på vej ind i et område hvor der er forbud mod en given fiskeriaktivitet.

Ad 4. Status vedr. fiskeri og marsvin

Anja Boye orienterede om Fødevarerministeriets oplæg til forvaltningsforanstaltninger med henblik på en særlig beskyttelse af marsvin i Storebælt. Oplægget har været sendt i videnskabelig høring

hos DTU Aqua, Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet (tidl. DMU), Fjord & Bælt Centret samt Naturstyrelsen. Oplægget omhandler et udvidet pingerkrav i Storebælt for al garnfiskeri.

NaturErhvervstyrelsens initiativ om beskyttelse af marsvin skal koordineres med de andre tiltag, der foregår i Storebælt for marsvin. DTU Aqua har netop modtaget projektmidler til et større kameraprojekt i Bælterne og sydlige Kattegat med det formål at få en bedre viden om bifangstrater, og om der er fiskerier, som er særlige problematiske i forhold til bifangst af marsvin. Samtidig er der lyttestationer i Storebælt som en del af Miljøministeriets overvågningsprogram NOVANA.

DTU Aqua v/ Finn Larsen orienterede kort om det netop afsluttede kameraprojekt i Nordsøen og Skagerrak, som har forløbet i 2010/2011, hvor i alt 6 garnbåde deltog. De foreløbige resultater viser, at der blev bifanget 26 marsvin på 720 fangstrejser. Der er forholdsmæssig stor variation i hvor og hvornår marsvin er bifanget, herunder hvor mange marsvin de enkelte garnfartøjer har bifanget. Som eksempel var der to garnfartøjer, som ikke bifangede marsvin i projektperioden mens et enkelt fartøj bifangede 12 marsvin. Power point præsentationen er vedlagt referatet. Projektrapporten offentliggøres inden for kort tid.

Danske Fiskeres P.O. spurgte til hvilke redskabstyper projektet omhandlede. DTU Aqua svarede, at projektet udelukkende omhandlede garnfiskeri. De 6 garnbåde anvendte garn med 220 mm maskestørrelse.

DTU Aqua v/ Jørgen Dalskov orienterede herefter kort om det nye kameraprojekt, som forventes igangsat primo 2012. Projektet er 1-årigt og omhandler bifangst af marsvin i det danske garnfiskeri med fokus på det sydlige Kattegat og Bælterne. I forbindelse med udvælgelse af fartøjer (ca. 16 i alt) tages der højde for de forskellige fiskerier/garntyper, der er i området. DTU Aqua vil i samarbejde med Danmarks Fiskeriforening i den kommende tid kontakte fiskerne.

DTU Aqua orienterede afslutningsvis, at der er ansøgt om midler ved Fiskeriprogrammet til et bifangstprojekt omkring Bornholm i forbindelse med den forestående MSC-certificering af fiskeri efter fladfisk. Det er den lokale fiskeriforening, som har ansøgt om midler med teknisk assistance fra DTU Aqua.

WWF spurgte til, om de nævnte projekter vil kunne bruges til en estimering af den danske bifangstrate af marsvin. DTU Aqua svarede, at der om ca. 1½ år vil foreligge et betydeligt bedre vidensgrundlag omkring bifangstrater for de områder, hvor de to projekter har kørt.

Danmarks Fiskeriforening oplyste, at marsvin primært bifanges på lavere vand, især om sommeren.

Dansk Fritidsfiskerforbund orienterede om de ca. 110 nøglefisker som bl.a. registrerer bifangst af marsvin og fugle. De 110 nøglefiskere dækker de indre farvande og farvandet omkring Bornholm.

Danmarks Naturfredningsforening spurgte til SCANS optællingerne fra 1994 og 2005, som viser et fald i marsvinebestanden i indre danske farvande. Institut for Bioscience fremhævede, at tallene ikke er statistiske signifikante og en tredje optælling derfor er nødvendig for at kunne sige noget specifikt om bestandens størrelse. Denne optælling er planlagt til at skulle ske i 2012.

Ad 5. Orientering om NOVANA og SAMBAH projekterne v/ Signe Sveegaard, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet (oplæg udsendes med referatet)

Signe Sveegaard orienterede om NOVANA programmet, som er det nationale overvågningsprogram for vandmiljøet og naturen. Hvert 6. år afrapporteres der omkring vandmiljøet og naturen til Kommissionen.

Fra 2011 indgår overvågning af marsvin i NOVANA programmet. Der er i regi af NOVANA planlagt en optælling af marsvinebestanden i de indre farvande i 2012/2013. Optællingen forventes gennemført i samarbejde med Sverige og Tyskland.

Marsvin optælles hvert år i Skagerrak og den sydlige Nordsø fra fly. For at få en bedre viden om marsvinebestanden i de indre farvande vil der i regi af NOVANA blive udsat lyttestationer de kommende år. Der i april 2011 udsat lyttestationer (CPODs) i Storebælt og Kalundborg Fjord.

Lyttestationerne opsnapper marsvინenes lyde og lyttestationerne kan dermed bidrage til vidensgrundlaget om marsvinebestanden. Lyttestationer flyttes som udgangspunkt efter 12 måneder til en ny lokation og returnerer efter 3 år til samme område. I april 2012 forventes lyttestationerne flyttet til Lillebælt og Flensborg Fjord og derefter til Femern Bælt og Øresund.

Marsvin registreres også ved hjælp af akustiske surveys, som forventes gennemført 2 gange per 6. år i Bælterne og i området nord for Gilleleje.

Signe Sveegaard orienterede derefter om SAMABH projektet i Østersøen, hvor der er udsat 300 lyttestationer, heraf 21 i danske farvande. Projektet løber i perioden 2011-2013 med det formål at undersøge marsvinebestanden i Østersøen som der ikke vides meget om.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation spurgte til marsvinetæthed med henvisning til oversigt vist fra tysk undersøgelse. Signe Sveegaard bekræftede, at 3 individer pr. km² anses for høj marsvinetæthed.

NaturErhvervstyrelsen opsummerede kort Fødevareministeriets arbejde med beskyttelse af marsvin. De igangværende projekter mv. omkring marsvin skal koordineres, således at de forskellige projekter og indsatser ikke er i konflikt med hinanden samtidig med, at de synergier, der må være udnyttet. Det arbejdes der videre med de to ministerier imellem, i samarbejde med DTU Aqua og Institut for Bioscience.

Danmarks Fiskeriforening spurgte til den økonomiske belastning i forbindelse med indkøb af pinger. Ved et udvidet pingerkrav vil fiskerne i stedet sætte deres garn udenfor pinger-påbudsområdet. NaturErhvervstyrelsen er klar over denne problemstilling og forventer derfor også at et udvidet pinger-krav vil gælde i et større område end blot Natura 2000-området i Storebælt.

Danmarks Sportsfiskerforbund spurgte til fiskeri-effort i området samt, hvordan ministeriet vil måle en eventuel flytning af garnfiskeriet i området. NaturErhvervstyrelsen oplyste, at der er stor viden om garnfiskeriet i netop Storebælt. En eventuel ændring i fiskerimønstret vil derfor hurtigt blive registreret.

Danmarks Naturfredningsforening påpegede, at det var særligt vigtigt, at undersøgelserne omkring ændrede fiskerimønstre ikke kun omfattede erhvervsfiskeriet, men ligeledes inddrog omfanget af fritidsfiskeri og det rekreative fiskeri.

Hertil oplyste NaturErhvervstyrelsen, at der vil blive taget højde for dette i eventuelle undersøgelser.

Ifølge Danmarks Naturfredningsforening er der en risiko for at marsvinene ved et udvidet pingerkrav vil blive skræmt ud af området. NaturErhvervstyrelsen er meget opmærksom på denne problemstilling, men henholder sig til Kommissionens meddelelse om at pinger fortsat anses som et effektivt redskab i forhold til bifangst af havpattedyr.

Ad 6. Fiskeri vedr. fugle i relation til Natura 2000-områderne v/ Anja Boye, NaturErhvervstyrelsen

Anja Boye orienterede kort om det kommende fugleprojekt, som NaturErhvervstyrelsen samarbejder med Institut for BioScience om. Projektet planlægges igangsat primo 2012. Ib Krag Petersen er projektleder for Institut for BioScience.

Fugle indgår i udpegningsgrundlaget for en række Natura 2000-områder. På sidste møde i Dialogforum præsenterede Ib Krag Petersen det afsluttede fugleprojekt ved Ærø, hvor der primært havde været set på bifangst af fugle i det kystnære garnfiskeri. Resultaterne fra dette projekt viste lave bifangstrater. Der er derfor behov for at få undersøgt bifangstrater i flere områder over en længere periode samt også undersøge bifangstrater ved fiskerier på dybere vand.

Det kommende fugleprojekt omhandler registrering af bifangst af fugle i de 2 habitatsområder ved Ålborg Bugt og de 3 habitatsområder i det sydfynske øhav. Formålet med projektet er at få en større viden om omfanget af bifangst af fugle, herunder tid og sted.

Allan Buch spurgte til det kommende projekt som igen omhandler Marstal Bugt. Der er risiko for, at det kommende projekt vil skabe utilfredshed blandt fiskerne da det forrige projekt ikke påviste bifangst af bl.a. edderfugle. Fokus for det kommende projekt er både fritidsfiskere og erhvervsfiskere, oplyste NaturErhvervstyrelsen.

Der vil blive orienteret yderligere omkring projektet på næste møde i Dialogforum.

Ad 7. Fødevareministeriets plan for prioritering af arbejdet med gennemførelsen af handleplanerne

Fødevareministeriets departementet orienterede om Kommissionen meddelelse af 21. september 2011 om efterlevelsen af Rådsforordningen om beskyttelse af havpattedyr (EC No. 812/2004). Ifølge meddelelsen anser Kommissionen forsat akustiske alarmer som et effektivt redskab i forhold til bifangst af havpattedyr og vurderer, at den tvivl, flere NGO'er har fremført, er baseret på begrænset videnskabelig viden. Samtidig fremfører Kommissionen behovet for en sammenhæng mellem reguleringen i henhold til Rådsforordningen og Natura 2000-forpligtigelserne om en særlig beskyttelse af marsvin.

Fødevareministeriet har overfor Kommissionen og EU's Fiskerikommissær fremhævet problematikken omkring regulering af fartøjer < 12 meter, som ikke er forpligtet til at anvende pingere med anbefaling om at pingerkravet skal gælde for alle fartøjer uanset fartøjslængde.

Fødevareministeriets departementet orienterede endvidere om et kommende møde i Tyskland omkring regulering af fiskeriaktiviteter i tysk økonomisk zone. Danmark og andre medlemslande samt RAC'erne er inviteret til møde om det tyske forslag til regulering af fiskeriaktiviteter i tysk område udenfor 12-sømilgrænsen. Mødet afholdes i Bonn den 13. oktober hvor både NaturErhvervstyrelsen, Departementet, Naturstyrelsen og DTU Aqua deltager.

Det tyske forslag omhandler regulering af fiskeriaktiviteter i 3 områder i Nordsøen (Sylt, Borkum Rev og Doggerbanke) samt 5 områder i den vestlige Østersø (Fehmern, Kadet, Adler Grund, Pommerian Bay og Rønne Banke). Oplægget handler om beskyttelse af rev mod bundslæbende fiskeri samt beskyttelse af marsvin og fugle mod bifangst i garnfiskeri.

NaturErhvervstyrelsen oplyste, at Dialogforum vil blive holdt orienteret om det videre arbejde med forslaget om regulering i tysk økonomisk zone.

Fødevareministeriets departementet orienterede herefter kort om proceduren for forelæggelse af forslag til fiskerireguleringer i Natura 2000-områder for Kommissionen. Kommissionen (DG Miljø og DG Mare) udsendte i 2008 retningslinjer for proceduren. Inden et forslag forelægges for Kommissionen, skal andre medlemslande med fiskeriaktiviteter i det givne område høres. Forslaget skal ligeledes præsenteres for RAC'en. Kommissionen har meddelt, at den vil samle flere forslag under co-decision act og dermed køre en fælles beslutningsprocedure for en række forslag fra forskellige medlemslande.

Som opfølgning herpå fremsendte Kommissionen i august måned 2011 en forespørgsel til alle medlemslande omkring status for implementering af Natura 2000-forpligtelserne, herunder forespørgsel om en tidsplan for, hvornår de enkelte lande forventer at der foreligger reguleringsforslag.

Det er den danske holdning, at det er vigtigt, at Kommissionen får skabt en harmonisering af reguleringen, så det tilstræbes, at der opnås en ensartet regulering på tværs af medlemslandene for det samme udpegningsgrundlag.

Fremover vil EU-reguleringen være et fast punkt på dagsordenen.

Ad 8. Næste møde

Næste møde forventes afholdt i 1. kvartal 2012.

Ad 9. Evt.

Ingen bemærkninger.